

รายงานการประชุม

คณะกรรมการยกร่างด้านการพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๙

วันพฤหัสบดีที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๙ เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

ห้องประชุม ๕๒๑ อาคาร ๕ ชั้น ๒ สศช. และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรรมการผู้เข้าประชุม

๑. นายสมประวิณ มันประเสริฐ	ประธานกรรมการ
๒. นายปิติ ดิษยทัต	กรรมการ
๓. นางสาวฐิติมา ชูเชิด	กรรมการ
๔. นายอติพงศ์ หิรัญเรืองโชค	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน	

กรรมการผู้เข้าประชุมออนไลน์

๕. นายปรเมธี วิมลศิริ	กรรมการ
๖. นายสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์	กรรมการ
๗. นายแบงค์ งามอรุณโชติ	กรรมการ
๘. นายนริศ สถาผลเดชา	กรรมการ

กรรมการผู้ลาประชุม

๙. นายวิษณุยุทธ บุญชิต	กรรมการและเลขานุการ
รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
๑๐. นางสาวอนันท์ชนก สกนธวัฒน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค	

วาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

๑.๑ สารสำคัญ

นายสมประวิณ มันประเสริฐ ประธานกรรมการ ได้กล่าวกล่าวเปิดการประชุมและแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมครั้งนี้มีระเบียบวาระสำคัญการพิจารณาแนวทางการยกระดับภาคการผลิตและบริการเป้าหมายรายสาขา ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้ปรับปรุงตามข้อคิดเห็นจากการประชุมครั้งก่อน โดยเนื้อหา มีรายละเอียดค่อนข้างมากและคาดว่าจะใช้เวลาพิจารณาประมาณ ๒ ชั่วโมง จึงขอให้ฝ่ายเลขานุการนำเสนอสารสำคัญเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของกรรมการอย่างครบถ้วน

วาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการยกร่างด้านการพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๙

วาระที่ ๒.๑ รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการยกร่างด้านการพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๙

ฝ่ายเลขานุการรายงานว่าได้จัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการยกร่างด้านการพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๙ และแจ้งเวียนให้คณะกรรมการพิจารณาแล้ว โดยเบื้องต้นไม่มีกรรมการเสนอข้อแก้ไขเพิ่มเติม

วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระที่ ๓.๑ แนวทางการยกระดับภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

๓.๑.๑ สารสำคัญ

ฝ่ายเลขานุการนำเรียนต่อคณะกรรมการฯ ว่าวาระนี้เป็นเรื่องสืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการยกร่างฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๙ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ซึ่งที่ประชุมได้เห็นชอบกรอบแนวคิดเบื้องต้นและมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกรรมการไปปรับปรุงแนวทางการยกระดับภาคการผลิตและบริการเป้าหมายให้มีความชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะการกำหนด Strategic Position ของประเทศ การสังเคราะห์ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง ความล้มเหลวของระบบเศรษฐกิจรายสาขาจุดเน้นเชิง Strategic Segment การเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าโลกและห่วงโซ่มูลค่าภูมิภาค ตลอดจนการออกแบบมาตรการให้มีลักษณะเจาะจงรายสาขามากยิ่งขึ้น

ในการประชุมครั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำแนวทางการยกระดับภาคการผลิตและบริการเป้าหมายทั้งระดับภาพรวมและรายสาขา โดยคัดเลือกประเด็นสำคัญของแต่ละสาขาประมาณ ๒ - ๓ ประเด็น เพื่อให้กรรมการพิจารณาและให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมก่อนนำไปปรับปรุงแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ เศรษฐกิจต่อไป

๓.๑.๒ การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการจากการประชุมฯ ครั้งที่ ๓/ ๒๕๖๙ ฝ่ายเลขานุการได้ดำเนินการปรับปรุงข้อเสนอตามความเห็นของคณะกรรมการ ดังนี้

๑) การปรับกรอบแนวคิดการยกระดับภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

๑.๑) ด้านการปรับสมดุลเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ นำข้อคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทโลกที่เปลี่ยนจากกระแสโลกาภิวัตน์ไปสู่ภาวะการแบ่งขั้ว ความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์ และความจำเป็นที่ประเทศต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจใช้ประกอบการกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ พลังงาน และเทคโนโลยี รวมทั้งลดการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป

๑.๒) ด้านแรงงานและทักษะ ปรับข้อเสนอให้มีความเป็น Demand-driven มากขึ้น โดยเสนอให้จัดทำ Skill Taxonomy หรือมาตรฐานทักษะแห่งชาติที่ทันสมัยสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นฐานกลางในการออกแบบหลักสูตร การฝึกอบรม การประเมิน และการรับรองทักษะ รวมทั้งพัฒนาโลก Talent Mobility เพื่อเชื่อมโยงบุคลากรทักษะสูง นักวิจัย และผู้ได้รับทุนจากภาครัฐให้สามารถทำงานกับภาคเอกชนและถ่ายทอดองค์ความรู้ได้จริง

๑.๓) **ด้านทุนและการเงิน** ลดปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการ SME ผ่านการตรวจสอบสถานประกอบการ การยกระดับระบบบัญชี การวิจัยเทคโนโลยีและสายการผลิต ตลอดจนการเชื่อมโยงกลไกภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันวิจัยให้ช่วยตอบโจทย์ธุรกิจจริง และเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน

๑.๔) **ด้านการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ** เสนอให้ปรับสิทธิประโยชน์การลงทุนให้มีลักษณะ Progressive มากขึ้น โดยเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้ประเทศ เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยี การวิจัยร่วม การใช้ Local Content และการพัฒนาผู้ประกอบการไทย โดยคำนึงถึงบริบท Global Minimum Tax ร้อยละ ๑๕ ซึ่งมีผลต่อเครื่องมือการดึงดูดการลงทุนของประเทศ

๑.๕) **ด้านการแข่งขันและการลดต้นทุนแฝง** เน้นการเปิดพื้นที่แข่งขันในสาขาที่การแข่งขันยังไม่เพียงพอ การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าอย่างจริงจัง การลดพฤติกรรมผูกขาด และการทบทวนต้นทุนเชิงโครงสร้างในภาคการเงิน โตรคมนาคม พลังงาน และบริการที่เป็นต้นทุนสำคัญของเศรษฐกิจ

๑.๖) **ด้านกฎระเบียบและการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ** ให้ยกระดับ Fast Pass จากมาตรการนำร่องเฉพาะโครงการสำคัญไปสู่มาตรฐานปกติของการให้บริการภาครัฐ ควบคู่กับการเปิดเผยข้อมูลการส่งเสริมการลงทุนของ BOI ให้โปร่งใส การขยายพื้นที่ทดลองกฎระเบียบหรือ Regulatory Sandbox และการเร่งปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรค

๑.๗) **ด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ข้อมูล และ NQI** ให้ส่งเสริมการเข้าถึง Cloud และ AI ในรูปแบบ as-a-Service เพื่อลดต้นทุนเริ่มต้นของ SME ส่งเสริม Open Data เพื่อให้ผู้ประกอบการใช้วิเคราะห์ตลาด และยกระดับระบบมาตรฐาน การรับรอง และการตรวจสอบย้อนกลับให้รองรับการเข้าสู่ตลาดพรีเมียมและตลาดโลก

๒) การกำหนดทิศทางของอุตสาหกรรมรายสาขา

ฝ่ายเลขานุการได้นำข้อคิดเห็นของกรรมการเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงรายสาขา หรือการอธิบายว่าแต่ละสาขาจะเปลี่ยนจากสถานะปัจจุบันไปสู่เป้าหมายใหม่อย่างไร มาปรับใช้ในการจัดทำข้อเสนอรายสาขา โดยมีแนวคิดเบื้องต้น ดังนี้

๒.๑) **ภาคเกษตร** ใช้เทคโนโลยีดาวเทียม Precision Agriculture การจัดการข้อมูล และเทคโนโลยีเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และยกระดับมาตรฐานวัตถุดิบให้สอดคล้องกับตลาดปลายน้ำ

๒.๒) **อาหารและเกษตรแปรรูป** เปลี่ยนจากการส่งออกวัตถุดิบหรือการรับจ้างผลิต ไปสู่การสร้างมูลค่าจากแบรนด์ มาตรฐาน เทคโนโลยี สารสกัด วัตถุดิบเฉพาะ และผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง

๒.๓) **การท่องเที่ยว** เปลี่ยนจากการเน้นจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นหลัก ไปสู่ Value over Volume โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่มีกำลังซื้อ เพิ่มกิจกรรมมูลค่าสูง และลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาทลาดไต่ตลาดหนึ่งมากเกินไป

๒.๔) **ยานยนต์สมัยใหม่ (Future Mobility)** ค้นหา Niche Market ที่ประเทศไทยมีศักยภาพจริง แทนการแข่งขันโดยตรงกับผู้ผลิตรายใหญ่ของจีนหรือผู้เล่นระดับโลก

โดยพิจารณาขึ้นส่วนสำคัญ ซอฟต์แวร์ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ และเงื่อนไข Local Content ที่เชื่อมโยงกับสิทธิประโยชน์การลงทุน

๒.๕) **อุตสาหกรรมการดูแลสุขภาพ** สร้างระบบนิเวศที่มีมาตรฐาน มีระบบรับรอง มีการบ่มเพาะผู้ประกอบการ และสามารถยกระดับบริการสุขภาพ Wellness แพทย์แผนไทยสมุนไพร และบริการเชิงประสบการณ์ให้มีหลักฐานรองรับและขยายผลในวงกว้าง

๒.๖) **เทคโนโลยีขั้นสูงและอิเล็กทรอนิกส์** หลีกเลี่ยงการแข่งขันกับรายใหญ่โดยตรง และเน้นส่วนที่ประเทศไทยมีโอกาส เช่น Advanced OEM/EMS การประกอบชิ้นสูง การออกแบบระบบ การบูรณาการเฉพาะทาง การใช้ Local Content และการพัฒนากำลังคน

๒.๗) **เศรษฐกิจสร้างสรรค์** สร้างระบบสนับสนุนตั้งแต่คนสร้างสรรค์ ทรัพย์สินทางปัญญา Licensing แปรนต์ แพลตฟอร์ม และการเชื่อมโยงความสำเร็จของ Content Industry ไปสู่อุตสาหกรรมอื่น เช่น แฟชั่น งานออกแบบ หัตถกรรม และบริการเชิงวัฒนธรรม

๒.๘) **กลไกขับเคลื่อน** อุตสาหกรรมเป้าหมายจำเป็นต้องมีหน่วยงานเจ้าภาพที่ทำหน้าที่ดูแลระบบนิเวศของแต่ละอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เนื่องจากหน่วยงานเฉพาะด้านที่มีอยู่ในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดด้านอำนาจหน้าที่และงบประมาณ การกำหนดเจ้าภาพที่ชัดเจนจึงมีความสำคัญต่อการบูรณาการมาตรการ การติดตามผล และการแก้ไขปัญหาเชิงระบบอย่างต่อเนื่อง

๓) แนวทางการยกระดับในภาพรวม

ฝ่ายเลขานุการนำเสนอว่าได้ปรับเมทริกซ์ภาพรวมให้มีความครบถ้วน และสอดคล้องกับกรอบ Production Function ที่พิจารณาทั้งแรงงาน ทุน และผลิตภาพรวม (TFP) โดยเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการไทยรายเล็ก รายใหญ่ ผู้ประกอบการรายใหม่ และทุนต่างประเทศที่ลงทุนในประเทศไทย ก่อนสังเคราะห์เป็นแนวทางการยกระดับในภาพรวม ดังนี้

๓.๑) **ด้านผลิตภาพแรงงานและการจ้างงานที่ดี** ได้แก่ ๑) จัดทำบัญชีทักษะหรือมาตรฐานทักษะแรงงานแห่งชาติที่ทันสมัยสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยมีส่วนร่วมจากภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และผู้ประกอบการ เพื่อใช้เป็นนิยามกลางในการออกแบบหลักสูตร การฝึกอบรม การประเมินทักษะ และการรับรองสมรรถนะ รวมทั้งลดความไม่สอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานอาชีพ และความต้องการแรงงานจริง ๒) ปรับรูปแบบและเงื่อนไขมาตรการพัฒนาทักษะแรงงาน เปิดกว้างต่อผู้ให้บริการที่หลากหลาย และกำหนดการติดตามประเมินผลที่เชื่อมโยงกับการเพิ่มผลิตภาพและการจ้างงานที่ดี โดยให้เกิดการแข่งขันด้านคุณภาพของผู้ให้บริการฝึกอบรม และให้ภาคเอกชนมีทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการจริง และ ๓) พัฒนากลไก Talent Mobility และการแลกเปลี่ยนบุคลากรทักษะสูง เช่น นักวิจัย ผู้ได้รับทุนจากภาครัฐ หรือบุคลากรจากศูนย์ความเป็นเลิศ ให้สามารถทำงานร่วมกับภาคเอกชน เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

๓.๒) **ด้านทุนและนวัตกรรม** ได้แก่ ๑) ขยายโครงการตรวจสุขภาพสถานประกอบการ โดยสนับสนุนทรัพยากรสำหรับประเมินสภาพจริงของธุรกิจ จัดทำแผนปรับปรุงเทคโนโลยี และกระบวนการผลิต เชื่อมโยงมาตรฐาน และเชื่อมต่อเครื่องมือสนับสนุนของรัฐอย่างเป็นระบบ ๒) ให้มีกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และสังคม เป็นเงื่อนไขพื้นฐานในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยออกแบบรูปแบบกลไกให้สอดคล้องกับลักษณะ ขนาด และความต้องการของผู้ประกอบการแต่ละกลุ่ม และ ๓) ให้ปรับรูปแบบสิทธิประโยชน์การลงทุนจากการให้สิทธิประโยชน์พื้นฐาน

ในวงกว้างให้เป็นสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมสำหรับกิจกรรมที่สร้างคุณค่าให้ประเทศไทย เช่น การวิจัย การร่วมทุน การร่วมมือกับมหาวิทยาลัยไทย สถาบันวิจัยไทย และการพัฒนา Local Content

๓.๓) **ด้านการแข่งขัน** ให้ยกระดับการบังคับใช้และปรับปรุงกฎหมาย การแข่งขันทางการค้าอย่างจริงจัง เพื่อลดการผูกขาดและพฤติกรรมใช้อำนาจเหนือตลาดของทุนใหญ่และแพลตฟอร์มดิจิทัลข้ามชาติควบคู่กับการเปิดเสรีและลดต้นทุนโครงสร้างพื้นฐานในภาคบริการที่เป็นต้นทุนสำคัญของระบบเศรษฐกิจ อาทิ การเงิน โทรคมนาคม และพลังงานสะอาด

๓.๔) **ด้านการลดอุปสรรคการค้าเงินธุรกิจ** ให้เร่งทบทวนกฎหมาย และปรับสภาพแวดล้อมตามแนวทาง Business Ready รวมทั้งผลักดัน Fast Pass ให้เป็นมาตรฐานปกติของบริการภาครัฐ และกำหนด Service Level Agreement ที่มีระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และขั้นตอนชัดเจน

๓.๕) **ด้านการเชื่อมโยงตลาดโลก** ให้ยกระดับมาตรฐานให้สอดคล้องกับสากล พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับดิจิทัล ปรับมาตรการส่งเสริมการลงทุนแบบมุ่งเป้า เน้น Outcome-based Incentive ที่เชื่อมโยงกับเป้าหมาย การเปลี่ยนผ่านแบบคู่ขนานทั้งด้านดิจิทัลและสิ่งแวดล้อม (Twin Transition) กระตุ้นการลงทุนใน R&D และให้ภาคเอกชนที่เข้าถึงตลาดเป็นผู้นำการยกระดับผลิตภาพ และมาตรฐานสินค้าและบริการตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อให้สินค้า และบริการสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๓.๖) **ด้านโครงสร้างพื้นฐานและ NQI** ให้ส่งเสริมการเข้าถึง AI โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ข้อมูลสาธารณะ และระบบมาตรฐาน ลดต้นทุนการขึ้นทะเบียน การรับรอง และการตรวจสอบ เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะ SME เข้าถึงมาตรฐานได้มากขึ้น

๔) **แนวทางการยกระดับภาคการผลิตและบริการรายสาขา**

ฝ่ายเลขานุการนำเสนอการวิเคราะห์รายสาขาใช้กรอบเมทริกซ์ เช่นเดียวกับภาพรวม โดยพิจารณา Production Function และกลุ่มผู้ประกอบการไทย/ต่างประเทศ จากนั้นจัดทำข้อเสนอรายสาขาในรูปแบบ Intent - What - Why - How - Key Results เพื่ออธิบายว่าต้องการเปลี่ยนจากสถานะปัจจุบันไปสู่เป้าหมายใหม่อย่างไร ภายในระยะ ๕ ปี โดยแบ่งสาขาออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มฐานศักยภาพเดิม ได้แก่ เกษตร อาหารและเกษตรแปรรูป และท่องเที่ยว และกลุ่มพัฒนาเพื่ออนาคต ได้แก่ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ Future Mobility เทคโนโลยีขั้นสูง และ Medical and Wellness

๔.๑) **เกษตรกรรม**

ห่วงโซ่มูลค่าภาคเกษตรตั้งแต่ปัจจัยการผลิต การผลิต การแปรรูป การตลาด และการบริโภค โดยปัญหาหลักของภาคเกษตรไทย ได้แก่ มาตรฐานตลาดโลกที่สูงขึ้น ความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการที่ยังไม่เข้มแข็ง การแข่งขันที่ลดลง ความเสี่ยงจาก Climate Change และแนวทางนโยบายภาครัฐที่มักเน้นการบรรเทาปัญหาระยะสั้นมากกว่าการลงทุนเพื่อปรับโครงสร้างระยะยาว ขณะที่ ทิศทางในระยะ ๕ ปีข้างหน้าควรเริ่มจากปลายน้ำ โดยพิจารณาว่าตลาดต้องการสินค้าเกษตรประเภทใด มาตรฐานใด และคุณลักษณะใด แล้วจึงย้อนกลับไปกำหนดการผลิต มาตรฐานวัตถุดิบ และการบริหารจัดการต้นน้ำให้สอดคล้องกับตลาด

แนวทางดำเนินการ ๑) ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้รองรับตลาดพรีเมียมและตลาดส่งออก โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพ ความปลอดภัย สุขอนามัย การตรวจสอบย้อนกลับ และมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ๒) ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพ เช่น Precision Agriculture ดาวเทียม ข้อมูลภูมิสารสนเทศ การบริหารจัดการฟาร์มดิจิทัล การวิเคราะห์ความเสี่ยงจาก

ภูมิอากาศ และ Agriculture Service Provider เพื่อช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงเทคโนโลยีโดยไม่ต้องลงทุนเองทั้งหมด ๓) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง ลดต้นทุนการผลิต เชื่อมโยงมาตรฐาน และทำให้การส่งเสริมของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ ๔) พิจารณาวัตถุกรรมด้านพันธุ์พืชและการผลิต เช่น Gene Editing การจัดการน้ำ การทำนาเปียกสลับแห้ง การต่อยอดสินค้าอินทรีย์ และการพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัลแก่เกษตรกร

๔.๒) อาหารและเกษตรแปรรูป

ห่วงโซ่มูลค่าอาหารและเกษตรแปรรูปมีความเชื่อมโยงกับภาคเกษตรตั้งแต่การวิจัยพันธุ์ การควบคุมมาตรฐานวัตถุดิบ การแปรรูปขั้นต้น การแปรรูปด้วยนวัตกรรมสูง ไปจนถึงช่องทางการตลาดในประเทศและต่างประเทศ โดยปัญหาสำคัญคือประเทศไทยยังมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าสูงไม่มากนัก ผู้ประกอบการจำนวนมากยังอยู่ในฐานะรับจ้างผลิตหรือส่งออกวัตถุดิบ และยังใช้ศักยภาพวัตถุดิบไทย เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง สมุนไพร และวัตถุดิบชีวภาพ ได้ไม่เต็มที่

แนวทางดำเนินการ ๑) มุ่งยกระดับจาก Commodity-based และ OEM ไปสู่ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงที่ใช้เทคโนโลยี มาตรฐาน สารสกัด นวัตกรรม และแบรนด์ไทยเป็นฐาน ๒) พัฒนาวัตถุดิบให้มีคุณภาพสม่ำเสมอและมีมาตรฐานรองรับอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นสูง รวมทั้งลดปัญหาความไม่แน่นอนของผลผลิตและมาตรฐานต้นน้ำ ๓) เร่งแก้ไขข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ มาตรฐาน และการอนุญาต โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ใหม่ Novel Food Functional Food Health Claims สารสกัด และผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบเกษตรไทย และ ๔) เชื่อมโยงผู้ประกอบการไทยกับตลาดโลกผ่านมาตรฐาน การรับรอง การตรวจสอบย้อนกลับ และช่องทางตลาดที่มีมูลค่าสูง เพื่อลดการติดอยู่ในห่วงโซ่การผลิตมูลค่าต่ำ

๔.๓) การท่องเที่ยว

ห่วงโซ่มูลค่าการท่องเที่ยวเริ่มตั้งแต่คุณภาพแหล่งท่องเที่ยว มาตรฐานความปลอดภัย สุขอนามัย สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึง การเชื่อมต่อการเดินทาง ที่พัก ร้านอาหาร กิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว โดยปัญหาสำคัญ ได้แก่ ความกังวลด้านความปลอดภัย การแข่งขันจากประเทศคู่แข่ง ต้นทุนดำเนินงานที่สูงขึ้น คุณภาพแรงงาน ความแออัดในบางพื้นที่ ความเสี่ยงจากการพึ่งพาตลาดบางกลุ่ม และผลกระทบจาก Climate Change

แนวทางดำเนินการ ๑) เปลี่ยนเป้าหมายจากการเน้นปริมาณนักท่องเที่ยวไปสู่การเพิ่มมูลค่าต่อหัว คุณภาพประสบการณ์ และการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูง ๒) ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย สุขอนามัย สิ่งแวดล้อม และความน่าเชื่อถือของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันระยะยาว ๓) พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวมูลค่าสูง เช่น Wellness Tourism, Medical Tourism, Culture-based Tourism, Gastronomy, Sport และกิจกรรมเชิงประสบการณ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น ๔) ปรับทักษะแรงงานและผู้ประกอบการให้สอดคล้องกับโมเดลการท่องเที่ยวใหม่ เช่น ทักษะบริการระดับสูง ทักษะด้านภาษา ดิจิทัล การออกแบบประสบการณ์ และความเข้าใจมาตรฐานสิ่งแวดล้อม และ ๕) กระจายตลาดและพื้นที่ท่องเที่ยว ลดการพึ่งพาตลาดใดตลาดหนึ่งมากเกินไป และส่งเสริมการกลับมาเที่ยวซ้ำและการบอกต่อ

๔.๔) เศรษฐกิจสร้างสรรค์

ห่วงโซ่มูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ประกอบด้วยการสร้างสรรคผลงาน การวิจัยและออกแบบ การพัฒนาและคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การผลิตต้นแบบ การต่อยอดเชิง

พาณิชย์ การสร้างแบรนด์ การจัดการสิทธิ การเข้าถึงตลาด และการส่งมอบประสบการณ์ผ่านสินค้า บริการ และคอนเทนต์ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการไทยจำนวนมากยังขาดศักยภาพในการพัฒนาผลงานไปสู่สินค้าและบริการมูลค่าสูง รวมทั้งการสร้างรายได้จากทรัพย์สินทางปัญญาต่ำกว่าศักยภาพ

แนวทางดำเนินการ ๑) ควรสร้างระบบสนับสนุนด้าน IP Licensing การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การบริหารสิทธิ และการแปลงทรัพย์สินทางปัญญาให้เป็นรายได้ ๒) สนับสนุน Content Industry และความสำเร็จของผู้ประกอบการไทยให้ต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมอื่น เช่น แฟชั่น งานออกแบบ หัตถกรรม การท่องเที่ยว วัฒนธรรม และสินค้าไลฟ์สไตล์ ๓) สร้างกลไกบ่มเพาะ จับคู่ธุรกิจ และเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ เพื่อให้ผู้สร้างสรรค์ไทยเข้าถึงทุน ความรู้ เครือข่าย และช่องทางจำหน่าย และ ๔) ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและตลาดออนไลน์เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงผู้บริโภคทั่วโลก โดยไม่จำเป็นต้องสร้างองค์ประกอบทั้งหมดของห่วงโซ่มูลค่าเองหากสามารถเชื่อมเข้าสู่ห่วงโซ่ที่มีอยู่แล้วได้

๔.๕) เทคโนโลยีขั้นสูงและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

ประเทศไทยมีฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์ที่เด่นในช่วงกลางน้ำ โดยเฉพาะการประกอบ การทดสอบ และการบรรจุภัณฑ์ แต่การออกแบบขั้นต้นและกิจกรรมที่มีมูลค่าสูงยังมีจำกัด ปัจจุบันผู้เล่นหลักส่วนใหญ่เป็นบริษัทข้ามชาติ ประเทศไทยมีจุดแข็งด้านทักษะการประกอบ ความละเอียดในการทำงาน และความสามารถในการตั้งค่าเครื่องจักร จึงควรใช้ฐานดังกล่าวยกระดับไปสู่การประกอบขั้นสูงหรือ Advanced OEM/EMS

แนวทางดำเนินการ ๑) มุ่งเพิ่มความลึกของกิจกรรมกลางน้ำจากการประกอบทั่วไปไปสู่การประกอบขั้นสูง การทดสอบ การบูรณาการระบบ และ Electronic Manufacturing Services ที่มีมูลค่าสูงขึ้น ๒) ดึงดูด Anchor Firm และบริษัทชั้นนำระดับโลกในสาขาสำคัญ เพื่อสร้างคลัสเตอร์การผลิตที่เข้มแข็ง ทำให้การย้ายฐานการผลิตออกจากไทยทำได้ยากขึ้น และเพิ่มโอกาสการจ้างงานทักษะสูง ๓) ประโยชน์สำคัญที่ประเทศไทยจะได้รับจาก FDI คือค่าจ้างแรงงานและการยกระดับทักษะ ดังนั้นต้องเตรียมกำลังคนให้ตรงกับความต้องการของ Lead Firm เช่น วิศวกร PCB วิศวกรระบบ และแรงงานเทคนิคขั้นสูง และ ๔) ในส่วนที่ผู้ประกอบการไทยมีโอกาส เช่น Circuit Design หรือ System Design ควรเชื่อมโยงมหาวิทยาลัย ห้องปฏิบัติการภาครัฐ และทุนวิจัย เพื่อสร้างผู้เล่นเฉพาะทาง ไม่ควรคาดหวังว่าผู้ประกอบการไทยจำนวนมากจะเข้าสู่ IC Design ได้โดยง่าย

๔.๖) ยานยนต์สมัยใหม่

สถานะปัจจุบันของ EV ในประเทศไทยยังอยู่ในลักษณะการนำเข้าชิ้นส่วนสำคัญ เช่น แบตเตอรี่ มอเตอร์ แอสซี และระบบต่าง ๆ มาประกอบในประเทศ ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า ควรมุ่งเพิ่มความลึกของการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่า เช่น การประกอบแบตเตอรี่ การผลิตชิ้นส่วนบางประเภท การพัฒนารถไฟฟ้าทางเลือก รถกระบะไฟฟ้า รถจักรยานยนต์ไฟฟ้า ระบบขับเคลื่อน และซอฟต์แวร์บางส่วน

แนวทางดำเนินการ ๑) ประเมิน Niche Market ที่ประเทศไทยมีศักยภาพจริง เช่น รถกระบะไฟฟ้า รถเพื่อการพาณิชย์บางกลุ่ม รถจักรยานยนต์ไฟฟ้า ชิ้นส่วนสำคัญ และบริการหลังการขาย โดยไม่ต้องตั้งเป้าหมายกว้างเกินศักยภาพ ๒) ใช้มาตรการส่งเสริมการลงทุนเชื่อมโยงกับการสร้าง Local Content การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาผู้ประกอบการไทยใน Tier ๒ และ Tier ๓ ๓) ให้ความสำคัญกับซอฟต์แวร์ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ระบบขับเคลื่อน และบริการบำรุงรักษา ซึ่งอาจเป็นจุด

ที่ประเทศไทยมีโอกาสมากกว่าการผลิตชิ้นส่วนหลักที่ถูกครอบครองโดยผู้เล่นรายใหญ่ และ ๔) พิจารณาความสามารถของผู้ประกอบการไทยในโลกความเป็นจริง เนื่องจากห่วงโซ่ EV มีการแข่งขันสูงและผู้ผลิตจีนขยายตัวเร็วมาก

๔.๗) อุตสาหกรรมการดูแลสุขภาพ

ประเทศไทยมีจุดแข็งด้านบริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ ราคาแข่งขันได้ และมีบริการ Wellness ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมไทย แพทย์แผนไทย สมุนไพร การนวดไทย และประสบการณ์การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม อย่างไรก็ตาม ส่วนหนึ่งของบริการ Wellness ยังมีมาตรฐานไม่สม่ำเสมอและขาดหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์รองรับ

แนวทางดำเนินการ ๑) ยกระดับบริการ Wellness ให้มีมาตรฐาน รับรองคุณภาพ และเชื่อมโยงกับหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ เช่น การนวดไทย สมุนไพรไทย การรักษาเชิงป้องกัน และบริการฟื้นฟูสุขภาพ ๒) แยกองค์ประกอบในห่วงโซ่มูลค่าให้ชัด ตั้งแต่ Advanced Treatment และการลงทุนโรงพยาบาลระดับสูง ไปจนถึงบริการ Wellness ชุมชน สมุนไพร และผลิตภัณฑ์สุขภาพ เนื่องจากแต่ละส่วนมีคอกวดและเครื่องมือสนับสนุนต่างกัน ๓) พัฒนา Ecosystem ที่เชื่อมโยงโรงพยาบาล ผู้ประกอบการ Wellness ผู้ผลิตสมุนไพร สถาบันวิจัย ระบบรับรองมาตรฐาน และตลาดต่างประเทศ และ ๔) คำนึงถึงข้อจำกัดเชิงระบบ เช่น จำนวนแพทย์ต่อประชากร คุณภาพบริการสำหรับคนไทย PM๒.๕ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม/สังคมที่อาจกระทบภาพลักษณ์และความยั่งยืนของ Medical and Wellness Tourism

๓.๑.๓ ความเห็นและประเด็นอภิปราย

๑) กรอบแนวคิดอุตสาหกรรมเป้าหมาย

๑.๑) การนำกรอบการวิเคราะห์ความล้มเหลวของระบบเศรษฐกิจ (Failure Analysis) มาใช้เป็นฐานในการจัดทำร่างแผน ถือเป็นจุดแข็งสำคัญของการกำหนดแนวทางยกระดับภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม การที่กรอบดังกล่าวไม่ควรถูกนำเสนอเป็นเพียงกรอบแนวคิดในช่วงต้นของเอกสารเท่านั้น แต่ควรถูกใช้เป็นกรอบหลักหรือเกณฑ์กลั่นกรองในการอธิบายเหตุผลเชิงนโยบายอย่างเป็นระบบว่าเหตุใดภาครัฐจึงจำเป็นต้องเข้าไปดำเนินการในบางเรื่อง ควรดำเนินการด้วยวิธีใด และในบางกรณีควรยุติหรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเดิมอย่างไร โดยเฉพาะการวิเคราะห์ความล้มเหลวของตลาด (Market Failure) ความล้มเหลวในการประสานงาน (Coordination Failure) ความล้มเหลวด้านขีดความสามารถของผู้ประกอบการ (Capability Failure) และความล้มเหลวของภาครัฐ (Government Failure)

ทั้งนี้ มาตรการในแต่ละสาขาควรสามารถเชื่อมโยงกลับไปยังประเภทของความล้มเหลวได้อย่างชัดเจน เช่น การกำหนดให้มีหน่วยงานส่งเสริมเฉพาะด้านหรือหน่วยงานเจ้าภาพในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมายสะท้อนการแก้ไขปัญหา Coordination Failure ขณะที่การทบทวนและปรับปรุงกฎระเบียบ ใบอนุญาต หรือขั้นตอนอนุมัติของภาครัฐ เป็นตัวอย่างของการแก้ไข Government Failure หากสามารถเชื่อมโยงกรอบดังกล่าวเข้ากับมาตรการรายสาขาได้อย่างต่อเนื่องจะทำให้โครงสร้างของข้อเสนอมีเหตุผลรองรับชัดเจน มีลำดับการอธิบายที่เป็นระบบ และช่วยลดปัญหาการใส่รายละเอียดรายสาขามากเกินไปจนบดบังสาระสำคัญหรือ Key Message ของแผน

๑.๒) การจัดทำแผนควรเริ่มจากการกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (Strategic Positioning) ให้ชัดเจนก่อนว่าประเทศไทยต้องการปรับตำแหน่งทางเศรษฐกิจไปสู่จุดใดในห่วงโซ่มูลค่าโลกและภูมิภาค จากนั้นจึงวิเคราะห์ต่อว่า มีความล้มเหลวเชิงยุทธศาสตร์

หรือข้อจำกัดเชิงระบบใดเป็นอุปสรรคต่อการไปสู่ตำแหน่งดังกล่าว เพื่อให้ข้อเสนอนโยบายมีความคมชัด เฉพาะเจาะจง และสามารถแยกแยะได้ว่าประเด็นใดเป็นประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรบรรจุในแผน และประเด็นใดเป็นภารกิจประจำของหน่วยงานที่ไม่จำเป็นต้องนำมาใส่ไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๔ ทั้งนี้ แผนควรคัดเลือกเฉพาะประเด็นที่มีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนทิศทางของการพัฒนาของประเทศเพื่อให้เห็น สาระสำคัญของแผนได้อย่างชัดเจน

สำหรับประเด็นข้ามสาขา (Cross-cutting Issues) อาทิ เทคโนโลยี การวิจัย นวัตกรรม และทักษะแรงงาน ควรนำเสนอไว้ในส่วนภาพรวมอย่างเป็นระบบเพียงครั้งเดียว และหลีกเลี่ยงการเขียนซ้ำในทุกสาขา เว้นแต่ในกรณีที่มีความเฉพาะเจาะจงต่อสาขานั้นอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การเขียนรายสาขาไม่ควรมุ่งนำเสนอในลักษณะตารางหรือ Matrix เพื่อให้ครอบคลุมทุกมิติจนสูญเสียจุดเน้น แต่ควรใช้กรอบการวิเคราะห์เพื่อคัดกรองและสกัดเฉพาะประเด็นสำคัญ พร้อมยกตัวอย่างกรณี การทดสอบ แนวคิด (Proof of Concept) ของแต่ละสาขา เพื่อให้เห็นภาพว่ามาตรการดังกล่าวจะสามารถขับเคลื่อนในทาง ปฏิบัติได้อย่างไร

๑.๓) **ด้านบทบาทของภาครัฐ** ควรระบุให้ชัดเจนว่าใคร ทำอะไร เพื่ออะไร โดยเฉพาะบทบาทของภาครัฐในฐานะผู้อำนวยความสะดวก ผู้กำหนดเงื่อนไขเชิงระบบ และผู้แก้ไข ข้อจำกัดที่ตลาดหรือภาคเอกชนไม่สามารถดำเนินการได้เอง ภายใต้เป้าหมายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่นำโดย ภาคเอกชน (Private-led Growth) รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงระหว่างเสาเศรษฐกิจกับเสาอื่น ๆ เพื่อให้การจัดสรรทุน เครื่องมือทางการเงิน และมาตรการสนับสนุนทางการเงิน สอดคล้องกับทิศทางการ พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย

นอกจากนี้ การใช้ถ้อยคำในร่างแผนว่าควรปรับให้มีความชัดเจน และมีนัยเชิงปฏิบัติมากขึ้น กรณีการกล่าวถึง Cloud และ AI ในรูปแบบ as-a-Service ควรระบุบทบาทของ ภาครัฐให้ชัดว่าเป็นการส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากบริการดังกล่าวไม่ใช่การให้บริการ โดยภาครัฐเอง เนื่องจากบริการ Cloud และ AI ในลักษณะดังกล่าวมีผู้ให้บริการในตลาดอยู่แล้ว ภาครัฐจึงควร มีบทบาทในการลดอุปสรรคการเข้าถึง ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs สามารถใช้บริการได้ ในต้นทุนที่เหมาะสมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มผลิตภาพ

๑.๔) **การพัฒนาทักษะแรงงาน** ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำว่าพิมพ์เขียว ทักษะ (Blueprint) เนื่องจากมีลักษณะตายตัวเกินไป ไม่สอดคล้องกับบริบทที่ทักษะแรงงานเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเมื่อเทคโนโลยี AI เข้ามามีบทบาทต่อโครงสร้างการทำงานและตลาดแรงงาน จึงควรใช้ ถ้อยคำที่สะท้อนความยืดหยุ่นและการปรับปรุงได้ต่อเนื่อง เช่น มาตรฐานทักษะที่ทันสมัยหรือกรอบมาตรฐาน ทักษะที่ปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

๑.๕) **การให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนของ BOI** การใช้ถ้อยคำว่า ให้สิทธิประโยชน์ตามผลลัพธ์อาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากผลลัพธ์ในระดับ Outcome หรือ Impact มักต้องใช้เวลาอันกว่าจะปรากฏผลสำเร็จ และอาจประเมินได้ยากในช่วงเวลาที่ให้การส่งเสริม การลงทุน จึงควรปรับถ้อยคำเป็นการให้สิทธิประโยชน์ตามเงื่อนไขการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ประเทศ เช่น การวิจัยร่วม การถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาผู้ประกอบการไทย การใช้ Local Content หรือการร่วมมือ กับมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยไทย ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สามารถออกแบบ ติดตาม และประเมินผลได้ชัดเจนกว่า

๑.๖) การใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับการพึ่งพาตลาดเดียว โดยเฉพาะในบริบทภาคการท่องเที่ยวว่าควรใช้ให้เหมาะสมและไม่ทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน เนื่องจากโดยโครงสร้างแล้วภาคการท่องเที่ยวของไทยมีตลาดนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย แม้ว่าบางช่วงอาจมีการพึ่งพาตลาดจีนในสัดส่วนสูงก็ตาม ดังนั้น จึงควรปรับถ้อยคำเป็นการลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาตลาดใดตลาดหนึ่งสูงเกินไป หรือการกระจายตลาดนักท่องเที่ยวให้สมดุลมากขึ้น เพื่อสะท้อนข้อเท็จจริงและทิศทางเชิงนโยบายที่เหมาะสมกว่า

๑.๗) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ควรเขียนให้นัยเชิงปฏิบัติ ไม่ควรใช้ถ้อยคำกว้าง ๆ เพียงว่าให้ยกระดับ Climate Change เป็นเงื่อนไขหลักในการวางแผน แต่ควรระบุให้ชัดว่าหน่วยงานในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคการท่องเที่ยวหรือภาคเกษตร ต้องปรับมาตรฐาน การบริหารความเสี่ยง โครงสร้างพื้นฐาน ระบบข้อมูล หรือเครื่องมือสนับสนุนใด เพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ การวางระบบประกันภัยหรือเครื่องมือบริหารความเสี่ยงทางการเกษตร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการจัดการน้ำและโลจิสติกส์ที่ยืดหยุ่น และการจัดทำข้อมูลเตือนภัยหรือข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับผู้ประกอบการและเกษตรกร

๒) แนวทางการยกระดับภาคการผลิตและบริการในภาพรวม

๒.๑) การนำเสนอสาขาเศรษฐกิจเป้าหมายทั้ง ๗ สาขาควรปรับให้แสดงความเชื่อมโยงกับเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจ การเพิ่มผลิตภาพ และการพลิกโฉมประเทศให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยอธิบายให้เห็นว่า ๗ สาขาดังกล่าวจะช่วยพาเศรษฐกิจไทยจากสถานะปัจจุบันไปสู่สถานะเป้าหมายอย่างไร เช่น จะช่วยเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจจากระดับร้อยละ ๒ ไปสู่ระดับที่สูงขึ้นได้อย่างไร แต่ละสาขามีส่วนสนับสนุนการเติบโตหรือผลิตภาพของประเทศมากน้อยเพียงใด และสาขาเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกันอย่างไร ทั้งมิติห่วงโซ่มูลค่า การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การใช้เทคโนโลยี และการสร้างตลาดใหม่ นอกจากนี้ ควรแสดงความเชื่อมโยงกับเสาอื่นๆ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๔ ให้ชัดเจนด้วย เช่น เสาภาครัฐ เสาทุนมนุษย์ เสาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และเสาเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เห็นว่าปัจจัยสนับสนุนจากแต่ละเสาจะเข้ามาช่วยขับเคลื่อน ๗ อุตสาหกรรมเป้าหมายอย่างไร โดยเฉพาะประเด็นที่จำเป็นต้องอาศัยการปฏิรูปกฎระเบียบจากเสาภาครัฐ และการจัดสรรทุนจากระบบการเงินให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรม

๒.๒) กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยการผลิต ๖ ด้านที่ใช้ประกอบการจัดทำข้อเสนอ ควรเชื่อมโยงกับ ๗ อุตสาหกรรมเป้าหมายให้ชัดเจนมากขึ้น โดยควรแยกระหว่างประเด็นข้ามสาขา (Cross-cutting Issues) ที่ใช้ร่วมกันทุกสาขากับประเด็นเฉพาะสาขาที่จำเป็นต้องออกแบบมาตรการเฉพาะ ทั้งนี้ ประเด็นข้ามสาขา เช่น เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม ทักษะแรงงาน กลไกการเงิน และโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ ควรนำเสนอในส่วนภาพรวมอย่างเป็นระบบ ขณะที่ประเด็นเฉพาะสาขาควรเลือกเฉพาะประเด็นที่มันยต่อการเปลี่ยนผ่านของสาขานั้นจริง ๆ ไม่จำเป็นต้องทำให้ทุกประเด็นครอบคลุมทุกสาขาอย่างเท่าเทียมกัน เพราะจะทำให้แผนสูญเสียจุดเน้นและมีลักษณะเป็นการเติมข้อมูลลงในตารางมากกว่าการสกัดสาระสำคัญเชิงยุทธศาสตร์

๒.๓) ด้านมาตรการแรงงาน โดยมาตรการต่าง ๆ เช่น การจัดทำ Skill Taxonomy การปรับเงื่อนไขโครงการฝึกอบรม และการพัฒนากลไก Talent Mobility ควรระบุให้ชัดเจนว่าดำเนินการเพื่อเพิ่มผลิตภาพของสาขาใด ลดช่องว่างทักษะประเภทใด และจะนำไปสู่การสร้างงานที่ดี

(Good Jobs) อย่างไร รวมทั้งควรกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณหรือผลลัพธ์ที่สามารถติดตามประเมินผลได้ เช่น การยกระดับผลิตภาพแรงงานจากระดับใดไปสู่ระดับใด การเพิ่มจำนวนแรงงานทักษะสูงในสาขาใด หรือการเพิ่มสัดส่วนการจ้างงานที่มีค่าตอบแทนสอดคล้องกับทักษะ เพื่อให้มาตรการด้านแรงงานไม่เป็นเพียงข้อเสนอเชิงกระบวนการ แต่สามารถเชื่อมโยงกับผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจและคุณภาพการจ้างงานได้อย่างชัดเจน

๒.๔) **บทบาทของ SMEs** ควรระบุให้ชัดเจนว่า SMEs อยู่ในตำแหน่งใดของข้อเสนอการยกระดับภาคการผลิตและบริการ เนื่องจากข้อเสนอจากภาคเอกชนต้องการให้ ๗ อุตสาหกรรมเป้าหมายทำหน้าที่เป็นเครื่องยนต์ในการดึง SMEs เข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่า และทำให้ผู้ประกอบการไทยได้รับประโยชน์จากการเติบโตของอุตสาหกรรมเป้าหมาย ไม่ใช่เกิดประโยชน์เฉพาะบริษัทขนาดใหญ่หรือทุนต่างประเทศเท่านั้น ดังนั้น ควรพิจารณาโลกที่ทำให้ธุรกิจขนาดใหญ่หรือ Lead Firms ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง เชื่อมโยงตลาด ถ่ายทอดมาตรฐาน ถ่ายทอดเทคโนโลยี และนำ SMEs เข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างเป็นระบบ

๒.๕) **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและเทคโนโลยี** การวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตในภาพรวมยังควรเพิ่มเติมมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและเทคโนโลยีให้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากทั้งสองมิติเป็นปัจจัยสำคัญต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในบริบทที่อุตสาหกรรมเป้าหมายจำนวนมากต้องพึ่งพาทรัพยากร คุณภาพสิ่งแวดล้อม พลังงานสะอาด ข้อมูล เทคโนโลยีดิจิทัล และระบบนวัตกรรมเป็นฐานสำคัญในการแข่งขัน

๒.๖) **โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและ AI** การใช้ถ้อยคำว่าเปิดเสรีโครงสร้างพื้นฐานด้าน AI อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากตลาดโครงสร้างพื้นฐานด้าน AI มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือมีผู้เล่นรายใหญ่น้อยโดยธรรมชาติจากต้นทุนการลงทุนที่สูงมาก และมีลักษณะบางส่วนใกล้เคียงกับตลาดผูกขาดโดยธรรมชาติ (Natural Monopoly) มิได้เกิดจากการปิดกั้นการเข้าสู่ตลาดในลักษณะเดียวกับบริการโครงสร้างพื้นฐานอื่น ดังนั้น จึงควรแยกประเด็นการแข่งขันในบริการโครงสร้างพื้นฐานอื่นออกจากประเด็นการเข้าถึง AI และควรปรับถ้อยคำไปสู่การส่งเสริมการเข้าถึง การลดต้นทุนการใช้ประโยชน์ การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs สามารถใช้ Cloud/AI ได้ในต้นทุนที่เหมาะสม และการส่งเสริมให้เกิดการประยุกต์ใช้ AI เพื่อเพิ่มผลิตภาพ มากกว่าการกำหนดให้ภาครัฐเป็นผู้ให้บริการเองหรือใช้ถ้อยคำในลักษณะเปิดเสรีตลาด AI โดยตรง

๒.๗) **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure: NQI)** เสนอให้เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนผ่านสีเขียว (Green Transition) อย่างชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะระบบการรับรองและตรวจสอบด้านคาร์บอน เช่น Carbon Certification Green Certification และ Carbon Audit เนื่องจากในอนาคต การวัด การรับรอง และการตรวจสอบการปล่อยคาร์บอนจะกลายเป็นต้นทุนสำคัญของผู้ประกอบการ ทั้งในบริบทการค้า การส่งออก การจัดทำคาร์บอนเครดิต การชดเชยคาร์บอน และการปฏิบัติตามมาตรฐานของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะ SMEs ไม่สามารถรับการต้นทุนการตรวจสอบและรับรองคาร์บอนได้ หากไม่มีระบบสนับสนุนที่เหมาะสม ดังนั้น NQI ด้านคาร์บอนจึงควรถูกยกระดับเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว

๓) **แนวทางการยกระดับภาคการผลิตและบริการรายสาขา**

การจัดทำแนวทางการยกระดับภาคการผลิตและบริการรายสาขาควรใช้กรอบการวิเคราะห์ความล้มเหลวของระบบเศรษฐกิจเป็นฐานในการคัดกรองและอธิบายมาตรการ

โดยไม่ควรเขียนในลักษณะรวบรวมรายการมาตรการจำนวนมากโดยไม่ชี้ให้เห็นว่าปัญหาใดเป็นความล้มเหลวของตลาด (Market Failure) ปัญหาใดเป็นความล้มเหลวของภาครัฐ (Government Failure) และปัญหาใดเป็นความล้มเหลวด้านขีดความสามารถของเกษตรกรหรือผู้ประกอบการ (Capability Failure) รวมทั้งควรระบุให้ชัดเจนว่ารัฐควรดำเนินการในเรื่องใด ควรปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเดิมอย่างไร หรือควรยุติมาตรการใดที่ไม่ก่อให้เกิดการปรับโครงสร้างในระยะยาว ดังนี้

๓.๑) **ภาคเกษตร** การวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นควรเชื่อมโยงกับความล้มเหลวของภาครัฐเป็นหลัก โดยไม่ควรบรรจุภารกิจปกติของหน่วยงานและไม่จำเป็นต้องครอบคลุมทุกประเด็นอย่างเท่าเทียมกัน เช่น ประเด็น EUDR หรือประเด็นด้านเทคโนโลยีและการวิจัยที่มีลักษณะเป็นประเด็นข้ามสาขา ควรนำไปไว้ในส่วนภาพรวม ส่วนประเด็นรายสาขาควรคัดเลือกเฉพาะจุดคอขวดสำคัญ พร้อมยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจหลัก ๑-๒ กรณี แล้วสังเคราะห์เป็นเหตุผลเชิงนโยบายในภาพรวม เพื่อให้เห็นชัดว่ารัฐควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใด

นอกจากนี้ การส่งเสริมเทคโนโลยีบางประเภท เช่น โดรนเกษตร ต้องพิจารณาความเป็นไปได้ทางธุรกิจอย่างรอบคอบ เนื่องจากผู้ประกอบการไทยแข่งขันด้านต้นทุนกับสินค้านำเข้าจากจีนได้ยาก จึงต้องตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนว่าจะมุ่งพัฒนาเอง ส่งเสริมการใช้ หรือเลือกสนับสนุนเฉพาะบริการและกิจกรรมที่ผู้ประกอบการไทยมีโอกาสจริง ทั้งนี้ ควรนิยามมาตรการ ASP ให้ชัดเจนว่าหมายถึงสิ่งใด อาทิ เกษตรพันธสัญญา (Contract Farming)

๓.๒) **อาหารและเกษตรแปรรูป** ควรคัดเลือกเฉพาะประเด็นที่เป็นจุดคอขวดจริงของอุตสาหกรรม ไม่ควรเสนอทุกเรื่องในระดับความสำคัญเท่ากัน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปรับกฎระเบียบ การเปลี่ยนบทบาทของหน่วยงานรัฐ หรือการยุติมาตรการที่ไม่สร้างการปรับโครงสร้างในระยะยาว ควรระบุให้ชัดว่าหน่วยงานใดต้องดำเนินการในเรื่องใด และมาตรการดังกล่าวจะช่วยยกระดับมูลค่าเพิ่ม มาตรฐาน เทคโนโลยี หรือการเชื่อมโยงตลาดของอุตสาหกรรมอย่างไร

ขณะที่กลไก Regulatory Sandbox ควรใช้กับกิจกรรมที่ถูกกำกับดูแลอย่างเฉพาะเจาะจง เทียบเคียงกับกรณี FinTech ของธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ใช่ระบุไว้ในกลุ่มสินค้า Non-food เป็นการทั่วไป อีกทั้งการใช้คำว่า ลิขสิทธิ์กับทรัพย์สินทางปัญญาในภาคเกษตรและอาหารยังไม่ถูกต้องในบางกรณี จึงควรใช้คำว่าสิทธิบัตรหรือเครื่องหมายการค้าให้สอดคล้องกับลักษณะของสิทธิ

๓.๓) **การท่องเที่ยว** เป้าหมายการมุ่งสู่การท่องเที่ยวมูลค่าสูง (High Value Tourism) มีความเหมาะสมแล้ว อย่างไรก็ตาม เนื้อหาภาพรวมยังกล่าวถึงหลายประเด็นจนขาดจุดเน้น จึงควรกำหนดแนวทางสำคัญให้ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนผ่านของผู้ประกอบการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวสีเขียวและดิจิทัล เช่น โรงแรมประหยัดพลังงาน การรีไซเคิล และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับประสบการณ์นักท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาแรงงานให้มีทักษะที่สอดคล้องกับรูปแบบ Digital Tourism โดยมีมาตรฐานและประสบการณ์รองรับ

ขณะที่ บทบาทภาครัฐต่อภาคการท่องเที่ยว ควรมุ่งดำเนินการใน ๒ เรื่องหลัก ได้แก่ (๑) การกระจายตลาดนักท่องเที่ยว (Market Diversification) เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพานักท่องเที่ยวจากตลาดใดตลาดหนึ่งสูงเกินไป โดยเฉพาะตลาดจีน ซึ่งไม่ควรใช้ถ้อยคำว่าตลาดเดียวเนื่องจากภาคการท่องเที่ยวไทยมีตลาดนักท่องเที่ยวที่หลากหลายอยู่แล้ว และ (๒) การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมในเชิงกายภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปะการังฟอกขาว การกัดเซาะชายหาด หรือความเปราะบางของทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าการมุ่ง

ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบเดิมเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ ประเด็น Climate Change ในภาคท่องเที่ยวควรถูกแปลงเป็นข้อเสนอเชิงปฏิบัติที่ชัดเจน เช่น การบริหารความเสี่ยงพื้นที่ท่องเที่ยว การปรับโครงสร้างพื้นฐาน การออกแบบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว และมาตรการลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ควรใช้ถ้อยคำเชิงนามธรรมเท่านั้น

๓.๔) **เศรษฐกิจสร้างสรรค์** เป็นสาขาที่มีความหวังค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากมีตัวอย่างความสำเร็จของคอนเทนต์และงานสร้างสรรค์ไทยที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น เช่น การเป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ ซีรีส์วายที่เติบโตด้วยกลไกตลาด รวมถึงอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อื่นที่ไทยมีเอกลักษณ์ หากพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ สามารถสนับสนุนงบประมาณและประสานหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายในระยะเวลา ๕ ปีอาจเห็นการเปลี่ยนแปลงเชิงผลลัพธ์ได้ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ต้องระบุให้ชัดว่ารัฐจะสนับสนุนส่วนใดของห่วงโซ่มูลค่าและจะใช้เครื่องมือใดในการสนับสนุน

ประเด็นที่ควรเร่งดำเนินการในสาขาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาการจ่ายเงิน Rebate แก่กองถ่ายต่างประเทศที่ล่าช้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประเทศ โดยควรตั้งงบประมาณรองรับโดยตรงแทนการเบิกจ่ายจากงบกลาง การสนับสนุนแหล่งทุน (Funding) สำหรับภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์อิสระ ขณะเดียวกันการเพิ่มการฝึกทักษะเชิงช่างฝีมือ (Craft) เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ รวมถึงอุตสาหกรรมที่ไทยมีเอกลักษณ์ เช่น การหล่อพระพุทธรูป ซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานฝีมือและแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานสูงอายุ การลดต้นทุนและส่งเสริมการส่งออก เช่น การใช้กลไกทางการทูตเพื่อเชื่อมโยงตลาด การปรับปรุงกลไกการกำกับเนื้อหา (Censorship) ที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสรรค์ผลงานโดยไม่จำเป็น และการพัฒนากลไกภาครัฐในการเจรจาต่อรองผลประโยชน์จากผู้ผลิตคอนเทนต์ระดับสากล เช่น Netflix

นอกจากนี้ ข้อเสนอด้าน Creative Economy ควรพิจารณาให้รอบคอบว่าจำเป็นต้องสร้างระบบนิเวศครบวงจรจริงหรือไม่ เนื่องจากแนวคิด Global Value Chain ชี้ให้เห็นว่าประเทศสามารถเชื่อมเข้าสู่บางช่วงของห่วงโซ่มูลค่าได้โดยไม่จำเป็นต้องมีครบทุกองค์ประกอบ หากจะเสนอว่าต้องสร้างระบบนิเวศครบวงจร ควรอธิบายให้ชัดเจนว่ามีประโยชน์เฉพาะอย่างไร และก่อให้เกิดผลลัพธ์ใดที่แตกต่างจากการเลือกสนับสนุนเฉพาะช่วงของห่วงโซ่มูลค่าที่ไทยมีศักยภาพ โดยปัจจุบันจุดแข็งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไทยส่วนหนึ่งอยู่ที่ด้านดิจิทัลและคอนเทนต์ ซึ่งควรถูกนำมาใช้เป็นฐานในการออกแบบมาตรการ

๓.๕) **เทคโนโลยีขั้นสูงและอิเล็กทรอนิกส์** ควรระบุกลุ่มเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาให้ชัดเจน เนื่องจากผู้ประกอบการหลักในอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นบริษัทต่างชาติหรือ Lead Firms การใช้คำว่า “เรา” ในสาขานี้จึงต้องระมัดระวัง เพราะจะทำให้เข้าใจว่าผู้ประกอบการหลักเป็นบริษัทไทย ทั้งที่ในทางปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้หมายถึงการดึงดูดและฝังรากบริษัทต่างชาติในประเทศไทย การพัฒนากำลังคนไทยให้ได้รับค่าจ้างสูง และการสร้างผู้ประกอบการไทยเฉพาะส่วนที่มีโอกาสจริง

ขณะที่ตำแหน่งของไทยในห่วงโซ่มูลค่าอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงและอิเล็กทรอนิกส์ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ เนื่องจากตำแหน่งผู้รับจ้างผลิตระดับผู้ส่งมอบชิ้นส่วนลำดับที่ ๑ (Tier 1 Supplier) หรือผู้ให้บริการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ตามสัญญาจ้าง (Electronics Manufacturing Services: EMS) บางประเภท เช่น บริษัท Denso เป็นตำแหน่งที่บริษัทไทยเข้าถึงได้ยาก จึงจำเป็นต้องอาศัยการดึงดูดผู้ประกอบการรายสำคัญที่ทำหน้าที่เป็นบริษัทหลักในการขับเคลื่อนห่วงโซ่มูลค่า (Anchor Firms) เข้ามาลงทุนในประเทศไทย โดยผลประโยชน์หลักที่ประเทศไทยจะได้รับคือการจ้างงานที่มีค่าจ้างสูง และการพัฒนาแรงงานทักษะสูง ดังนั้น จึงควรเร่งพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมดังกล่าว เช่น ด้านการผลิตแผงวงจรพิมพ์ (Printed Circuit Board: PCB)

ทั้งนี้ ประเทศไทยไม่ควรตั้งเป้าหมายการผลิตแผ่นเวเฟอร์หรือการผลิตชิปในระดับโรงงานผลิตสารกึ่งตัวนำ (Wafer Fabrication) ด้วยตนเอง แต่ควรมุ่งบทบาทในกิจกรรมการรับจ้างผลิตขั้นสูง หรือการเป็นผู้รับจ้างผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง (Advanced Electronics Manufacturing Services / Super Original Equipment Manufacturer: Advanced EMS / Super OEM) และแสวงหาตลาดเฉพาะ (Niche Market) ในกิจกรรมต้นน้ำที่ประเทศไทยมีฐานศักยภาพอยู่แล้ว เช่น การออกแบบวงจร (Circuit Design) กรณีบริษัท Silicon Craft โดยภาครัฐจำเป็นต้องมีบทบาทในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) อย่างเหมาะสม

๓.๖) **ยานยนต์แห่งอนาคต** มีข้อสังเกตสำคัญว่าตลาดเฉพาะหรือ Niche Market ของยานยนต์ไฟฟ้ามีขนาดแคบลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากผู้ผลิตจีนและผู้เล่นระดับโลก เช่น Tesla ได้ขยายเข้าสู่ผลิตภัณฑ์หลายประเภทแล้ว ทั้งรถบรรทุก รถบรรทุกขนาดเล็ก รถนั่ง รถจักรยานยนต์ และเรือไฟฟ้า รวมทั้งถือครองส่วนแบ่งตลาดสำคัญหลายส่วน ประกอบกับสถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และผู้ลงทุนญี่ปุ่นซึ่งเป็นฐานเดิมของอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยยังหาทางออกในอุตสาหกรรม EV ได้ไม่ชัดเจน ดังนั้น แผนควรประเมินความเป็นไปได้อย่างระมัดระวัง หลีกเลี่ยงการตั้งเป้าหมายที่เกินจริง และระบุให้ชัดเจนว่าประเทศไทยจะใช้งบลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เพื่อสร้างประโยชน์ด้านใด เช่น การจ้างงานทักษะสูงที่มีคุณภาพ (Good Jobs) ค่าจ้างสูง การพัฒนาทักษะแรงงาน การเชื่อมโยงผู้ประกอบการไทย หรือการสร้างคลัสเตอร์เฉพาะที่ประเทศไทยมีโอกาสแข่งขันได้จริง

๓.๗) **อุตสาหกรรมการดูแลสุขภาพ** ข้อเสนอควรมีรายละเอียดเฉพาะมากขึ้น ไม่ควรใช้ถ้อยคำทั่วไป อาทิ ออกแบบกลไกสนับสนุนให้ตรงกับปัญหาจริง เนื่องจากเป็นถ้อยคำที่สามารถใช้ได้กับทุกอุตสาหกรรม แต่ควรแยกห่วงโซ่มูลค่าให้ละเอียด ตั้งแต่บริการรักษาพยาบาลขั้นสูง (Advanced Treatment) ซึ่งโรงพยาบาลต้องลงทุนสูงไปจนถึงการนัดหมายไทย สมุนไพร และบริการชุมชน เนื่องจากแต่ละองค์ประกอบมีจุดคอขวดและความต้องการสนับสนุนที่แตกต่างกัน

สาขาการแพทย์ ผู้ประกอบการไทยมีขีดความสามารถสูง โดยเฉพาะกลุ่มโรงพยาบาลระดับ Tier ๒ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดหลักของสาขาการแพทย์ไม่ใช่ด้านอุปสงค์หรือการแสวงหาลูกค้า แต่เป็นการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดด้านอุปทาน อีกทั้งการพัฒนา Medical Hub จะดึงบุคลากรทางด้านสาธารณสุขจากพื้นที่ชนบทเข้าสู่เมืองจนก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพ ภาครัฐจึงควรเพิ่มปริมาณการผลิตแพทย์ ซึ่งเชื่อมโยงกับบทบาทของกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งพิจารณาปรับระยะเวลาการใช้ทุนของแพทย์ให้เหมาะสมกับค่าเล่าเรียนที่รัฐอุดหนุน เพื่อแก้ไขความล้มเหลวของตลาด (Market Failure)

สำหรับสาขา Wellness ควรมุ่งยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานเป็นสำคัญ และควรเชื่อมโยงกับแผนด้านสังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรมนุษย์ เพราะหากระบบบริการสุขภาพภายในประเทศยังมีข้อจำกัด หรือประชาชนยังได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น PM ๒.๕ ภาพลักษณ์การเป็นศูนย์กลางสุขภาพและอายุยืนของประเทศอาจขาดความน่าเชื่อถือ ดังนั้น การพัฒนารายสาขาควรคำนึงถึงมิติทางสังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันในฐานะเงื่อนไขความสำเร็จของอุตสาหกรรมเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมหรือสังคมไม่จำเป็นต้องถูกบรรจุเป็นประเด็นหลักในทุกสาขาอย่างเท่าเทียมกัน แต่ควรเชื่อมโยงเมื่อเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อความสำเร็จของสาขาเป้าหมายนั้น ๆ

๓.๑.๔ มติที่ประชุม

๑) มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการไปพิจารณาปรับปรุงร่างเนื้อหาเสาเศรษฐกิจภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ โดยให้ใช้กรอบการวิเคราะห์ความล้มเหลวของระบบเศรษฐกิจ (Failure Analysis) เป็นแกนหลักในการอธิบายเหตุผลของมาตรการ และเป็นเกณฑ์ในการกลั่นกรองมาตรการให้มีความคมชัด ทั้งนี้ ให้คัดเลือกเฉพาะประเด็นสำคัญที่เป็นทิศทางใหม่ของการพัฒนา หรือเป็นการปฏิรูปขนาดใหญ่ (Big Reform) ที่สามารถขับเคลื่อนได้จริงในทางปฏิบัติ โดยตัดภารกิจปกติของหน่วยงานออกจากเนื้อหาแผน

๒) มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความชัดเจนในเชิงยุทธศาสตร์และเชิงปฏิบัติ โดยให้กำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (Strategic Positioning) ให้ชัดเจน และระบุบทบาทของหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ กลไกการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่ต้องการให้ชัดเจนยิ่งขึ้นในลักษณะ ใคร ทำอะไร เพื่ออะไร เพื่อให้ข้อเสนอสามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบายได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓) มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการทบทวนข้อเสนอรายสาขาให้สะท้อนโอกาสที่แท้จริงของประเทศไทย จุดคอขวดสำคัญที่ต้องแก้ไข และบทบาทของภาครัฐที่เหมาะสมต่อการยกระดับแต่ละสาขา รวมทั้งพิจารณาจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปข้ามสาขา (Cross-cutting Reform) ที่สำคัญ อย่างน้อย ๓ ระบบ ได้แก่ ระบบวินิจัยสถานประกอบการเพื่อยกระดับผู้ประกอบการไทยและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ระบบพัฒนาแรงงานและการพัฒนาฝีมือแรงงานที่ตอบสนองอุปสงค์ของภาคเอกชน และระบบวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมแบบสามประสาน (Triple Helix) ที่เชื่อมโยงภาครัฐ ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัย เพื่อให้แผนสามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนและการปฏิรูประบบได้จริง

๔) มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการเชื่อมโยงข้อเสนอของเสาเศรษฐกิจกับเสาอื่นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๔ โดยเฉพาะเสาภาครัฐ เสาทุนมนุษย์ เสาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เสาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้เนื้อหาแผนมีความสอดคล้อง ไม่ซ้ำซ้อน และสามารถสนับสนุนกันได้อย่างเป็นระบบ

วาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

กำหนดการประชุมคณะกรรมการฯ

๔.๑ สารสำคัญ

ฝ่ายเลขานุการแจ้งกำหนดการดำเนินงานต่อไป การประชุมคณะกรรมการยกร่างด้านการพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๗/๒๕๖๙ มีกำหนดในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๙ โดยหัวข้อหลักจะเกี่ยวข้องกับประเด็นด้านการเงินและการคลัง

นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการแจ้งกรอบเวลาการจัดส่งร่างแผนฯ ในรูปแบบ PowerPoint ต่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกลางฯ ภายในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๙ เพื่อนำไปรวบรวมและเสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการกลาง ครั้งที่ ๘/๒๕๖๙ ในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๙ หลังจากนั้นช่วงต้นเดือนสิงหาคม จะเป็นช่วงปรับแก้เนื้อหาของเสาเศรษฐกิจ และภายในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๙ จะต้องจัดทำเนื้อหาฉบับร่างในรูปแบบข้อความประมาณ ๑๐ หน้า เพื่อเตรียมนำเข้าสู่กระบวนการต่อไปในช่วงต้นเดือนกันยายน

ประธานกรรมการฯ เสนอให้ทีมงานรายสาขาเร่งปรับปรุงเนื้อหา โดยเฉพาะส่วนรายสาขาที่ได้รับข้อคิดเห็นจำนวนมาก และให้ทีมงานด้านเศรษฐกิจมหภาค การเงิน และการคลังกลับไปหาหรือเพิ่มเติมกับกรรมการที่เกี่ยวข้องอีกครั้งเมื่อจัดโครงสร้างแล้ว เพื่อให้ร่างที่จะนำเสนอในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๙ มีความใกล้เคียงกับข้อสรุปที่ต้องการมากที่สุด นอกจากนี้ ประธานกรรมการฯ แจ้งว่าฝ่ายเลขานุการกลางมีความประสงค์จะสร้างความสอดคล้องระหว่างเสาต่าง ๆ ของแผน จึงขอให้มีการหารือกับประธานของแต่ละเสาเพื่อสร้าง Alignment ระหว่างเนื้อหา ทั้งนี้ ประธานจะช่วยบริหารจัดการประเด็นการเชื่อมโยงระหว่างเสา และขอให้กรรมการช่วยกันให้ข้อคิดเห็นและพัฒนาเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๒ มติที่ประชุม

๔.๒.๑ รับทราบกำหนดการประชุมครั้งต่อไปในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๙ และกรอบการนำเสนอประเด็นด้านการเงินและการคลัง

๔.๒.๒ รับทราบกำหนดการจัดส่งร่าง PowerPoint ภายในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๙ เพื่อเสนอคณะกรรมการกลาง ครั้งที่ ๔/๒๕๖๙ ในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๙

๔.๒.๓ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการและทีมงานรายสาขาเร่งปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของกรรมการ และประสานหาหรือเพิ่มเติมกับกรรมการที่เกี่ยวข้องก่อนจัดส่งร่างต่อไป